

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **O. M.**, zast. Mgr. Bc. Filipem Schmidtem LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 6. 2020, č. j. OAM-160/ZA-ZA11-K09-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. 9. 2020, č. j. 55 Az 2/2020 - 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **ne má** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci, advokátovi Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., **se přiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti v částce **8228 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 30. 6. 2020, č. j. OAM-160/ZA-ZA11-K09-2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“), neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce brojil proti nadepsanému rozhodnutí žalobou u krajského soudu, který ji zamítl. Podle soudu nelze tolerovat postup žalobce, který podal žádost o mezinárodní ochranu po 25 letech pobytu na území ČR, a to kvůli finanční náročnosti jeho léčby rakoviny a obavě, že si léčbu na Ukrajině (v zemi původu) nebude moci hradit. Krajský soud zohlednil rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci Paposhvili proti Belgii ze dne 13. 12. 2016, č. stížnosti 41738/10 (dále jen „*Paposhvili proti Belgii*“), a ve shodě se žalovaným dospěl k závěru, že v případě žalobce nebylo dosaženo vysokého standardu velice výjimečných okolností a závažných humanitárních důvodů, které by opodstatňovaly možné porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Evropská úmluva“). Zdůraznil, že ze zjištění žalovaného vyplynulo, že zdravotnický systém na Ukrajině je bezplatný, a základní (adekvátní) léčba tudíž nebude pro žalobce nedostupná. Ač úroveň

lékařské péče poskytované na Ukrajině může být nižší než v ČR, nelze tuto skutečnost dle krajského soudu zneužívat pro účely humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu). Krajský soud neshledal ani důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť shodně se žalovaným dospěl k závěru, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, na jejichž základě by se dalo usoudit, že žalobci v případě návratu do země původu hrozí vážná újma ve smyslu citovaného ustanovení. Muselo by se totiž jednat o nebezpečí špatného zacházení, které reálně a bezprostředně hrozí, ne o případy, v nichž vůbec nastat nemusí nebo může nastat pouze v případě jiných přidružených okolností, které však nelze předjímat.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti napadenému rozsudku včasnou kasační stížnost, kterou se domáhá jeho zrušení z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v tom, že se dotýká otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Dále stěžovatel v napadeném rozsudku shledává zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení.

[4] Krajský soud i žalovaný podle něho nesprávně posoudili, že jeho případ nespadá pod velmi výjimečné případy vymezené judikaturou ESLP ve věci *Paposhvili proti Belgii*. Nedostatečně posoudili reálnost nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) a d) zákona o azylu. Žalovaný i krajský soud upřednostnili zprávy o zdravotním systému z hlediska právních předpisů, ale již dostatečně nerefletovali individuální okolnosti jeho případu, tedy skutečného rizika vážného, rychlého a nevratného zhoršení jeho zdravotního stavu při návratu na Ukrajinu. Ze zpráv o Ukrajině vyplývá, že na Ukrajině není pro něj léčba dostupná. Stěžovatel předložil informace, že ač je údajně zdravotnický systém na Ukrajině bezplatný, v praxi je situace jiná a téměř za všechno si musí pacienti platit. Krajský soud však nedostatky v ukrajinském zdravotním systému nezohlednil. S ohledem na vážné onemocnění a snížené možnosti obstarat si v současnosti vlastní zdroj obživy je nereálné, aby si stěžovatel zajistil léčbu sám. Ani tyto informace krajský soud a žalovaný nerefletovali. Nedostatečně tedy zjistili skutkový stav a jejich rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná.

[5] Krajský soud i žalovaný dále nedostatečně posoudili existenci okolností hodných zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, 2 Azs 8/2004 – 55, míní, že neposkytnout mu humanitární azyl by bylo „nehumánní“. Žalovaný a krajský soud zlehčují jeho onemocnění. Přitom jeho tumor nelze odstranit, stěžovatel musí docházet dvakrát měsíčně na chemoterapii a užívat každý den doplňující léky i injekce. Jeho zdravotní stav je přímo úměrný dostupnosti léčby a léčiv v ČR. Žalovaný a krajský soud taktéž nesprávně přičetli stěžovateli k tíži, že podal žádost o mezinárodní ochranu až po 25 letech pobytu na území ČR. Stěžovatel nerozporuje, že podal žádost až po 25 letech ani že ji podal z důvodu řešení svého špatného zdravotního stavu, v čemž spatřuje důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Závažné onemocnění, kvůli kterému žádá o mezinárodní ochranu, se však u něj rozvinulo až v letech 2018-2019. V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu tedy představil racionální, logickou a opodstatněnou argumentaci k pozdějšímu podání žádosti. S ohledem na uvedené podle názoru stěžovatele rozhodnutí žalovaného nenaplnuje požadavek rozhodovat s vyloučením libovůle a neodpovídá principům demokratického právního státu, a krajský soud ho měl proto zrušit.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a na celý obsah správního spisu. K námitkám stěžovatele ohledně jeho zdravotního stavu, léčby

pokračování

v ČR a aplikace rozsudku ESLP ve věci *Paposhvili proti Belgii* se dostatečně a přezkoumatelně vyjádřil, a proto je shledává nedůvodnými.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[8] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle tohoto ustanovení Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (k pojmu nepřijatelnosti viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39).

[9] Stěžejní námitkou stěžovatele je, že jeho vážný zdravotní stav a nízká úroveň zdravotnictví v jeho domovském státě (Ukrajina), které není fakticky bezplatné, přičemž stěžovatel na potřebné léky a léčbu nemá finanční prostředky, znamenají v souhrnu překážku k potřebné zdravotní péči dle nejnovější judikatury ESLP (*Paposhvili proti Belgii*). Představují tedy důvod k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, případně doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

[10] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti. Z napadeného rozsudku je zřejmé, jakými úvahami byl v rámci posouzení věci krajský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Jestliže krajský soud dospěl k totožným závěrům jako žalovaný, nelze jeho rozhodnutí hodnotit jako nepřezkoumatelné (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2016, č. j. 5 Azs 168/2015 – 36).

[11] Rozhodnutí žalovaného vycházelo z dostatečně zjištěného skutkového stavu v návaznosti na tvrzení stěžovatele ve správním řízení a dokumenty popsané v napadeném rozhodnutí (viz str. 3 až 4 napadeného rozhodnutí). Žalovaný především zohlednil zdravotní dokumentaci předloženou stěžovatelem o jeho vážném zdravotním stavu, přičemž Nejvyšší správní soud nemá za to, že by jej jakkoliv zlehčoval (viz rozbor na str. 8 – 9, resp. 10 napadeného rozhodnutí). Při posuzování dostupnosti léků a léčby rakoviny rekta na Ukrajině vycházel především z Informace místního lékaře, č. j. BDA 7243 ze dne 14. 5. 2020, získané v rámci evropského Projektu lékařských informací o zemích původu IV – Přístup k léčbě rakoviny rekta, včetně léčiv a zdravotnických pomůcek a Informace místního lékaře č. j. BMA 13449 ze dne 30. 3. 2020 získané v rámci evropského Projektu lékařských informací o zemích původu IV – Dostupnost léčby rakoviny rekta, včetně léčiv a zdravotnických pomůcek. Tyto zdroje a informace z nich zjištěné splňují všechny požadavky na ně kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 - 71).

[12] Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu udělí, či nikoli; míra volnosti uvážení správního orgánu je limitována pouze zákazem libovůle. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností

dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. např. rozsudek ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, a mnohé další).

[13] Nejvyšší správní soud neshledal, ve shodě s krajským soudem, že by žalovaný překročil v případě stěžovatele meze správního uvážení a jednal v rozporu se zákazem libovůle. Zohlednil stěžovatelův vážný zdravotní stav, zároveň však vzal v úvahu, že stěžovatel není ani ve svém zdravotním stavu odkázán na péči jiné osoby. Dále konstatoval, že na Ukrajině se nachází manželka a dvě dospělé děti stěžovatele, kteří o něho mohou v případě potřeby pečovat (na tomto závěru nemění nic ani vyjádření stěžovatele, že se s manželkou chce rozvést). Stěžovatel vlastní na Ukrajině rodinný dům, do něž se může vrátit, případně jej prodat či pronajmout a ze získaných finančních prostředků může hradit svůj pobyt v domovském státě či případnou léčbu. V době rozhodování žalovaného stěžovatel podstupoval onkologickou léčbu, jeho stav byl kompenzován léky a lékaři navrhované řešení operací odmítl, a to kvůli nutnosti založení druhého vývodu. Po chemoterapii došlo dokonce ke zlepšení stavu stěžovatele. Co se pak týče dostupnosti léčby, žalovaný neshledal na základě zpráv o zemi původu, že by nebyla na Ukrajině dostupná či že by léky (kromě jednoho léku) nebyly státem hrazeny. Dle neoficiálních informací si údajně mají někteří pacienti za služby či léky doplácet. Žalovaný nerozporoval, že léčba v ČR může být pro stěžovatele jak z hlediska finančního, tak vzhledem k obecné úrovni zdravotní péče v ČR výhodnější. Zdůraznil však, že při posouzení celé situace stěžovatele (osobní, sociální, ekonomické) nemůže být jeho případ podřazen pod *hodný zvláštního zřetele*. Nejvyšší správní soud neshledal, že by rozhodnutí žalovaného vybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem či bylo v rozporu s pravidly logického usuzování a premisy takového úsudku nebyly zjištěny řádným procesním postupem.

[14] Co se pak týče udělení doplňkové ochrany ze zdravotních důvodů ve smyslu § 14a zákona o azylu, z judikatury ESLP i Nejvyššího správního soudu plyne, že tento institut je vyhrazen pro velmi výjimečné případy, nikoliv však jen pro ty, v nichž je žadatel v době podání žádosti bezprostředně ohrožen na životě. Podle rozsudku ve věci *Paposhvili proti Belgii* jde i o případy vážně nemocných osob, „*u nichž se lze ze závažných důvodů domnívat, že v přijímající zemi by nedostatek vhodné péče či přístupu k ní představoval skutečné riziko, že se zdravotní stav nemocné osoby vážně, rychle a nevratně zhorší, a to by vedlo k intenzivnímu utrpení této osoby nebo k výraznému snížení předpokládané délky jejího života*“ (bod 183 rozsudku).

[15] Je pravda, že žalovaný ve svém rozhodnutí nevzal rozsudek ve věci *Paposhvili proti Belgii* výslovně v potaz. Nejde však o vadu, kvůli níž by rozhodnutí neobstálo. Podstatné pro tuto věc je, zda se žalovaný vypořádal s informacemi v podkladech pro své rozhodnutí tak, aby bylo zřejmé, zda stěžovatelova situace odpovídá závažnosti zdravotních potíží řešených ve věci *Paposhvili proti Belgii*.

[16] Jak již bylo uvedeno, žalovaný si pro své rozhodnutí shromáždil stěžejní podklady a informace (o zdravotním stavu žadatele a o kvalitě a dostupnosti zdravotní péče a léků v zemi, kam by musel žadatel vycestovat). Z judikatury ESLP plyne, že je na žadateli, aby předložil důkazy pro to, že by mu v zemi původu hrozila vážná újma, neboť by se mu tam nedostalo vhodné zdravotní péče odpovídající jeho vážnému zdravotnímu stavu (srov. bod 186 rozsudku *Paposhvili proti Belgii*). Informace o svém zdravotním stavu musí poskytnout žadatel v takové kvalitě, aby z nich bylo možné učinit závěr o tom, v jak závažném stavu se žadatel nachází a jaké riziko by pro něj představovaly samotná cesta do země původu i následné setrvání v ní. Na žalovaném je, aby tyto důkazy řádně posoudil a potvrdil či rozptýlil žadatelovy obavy, že se jeho zdravotní stav zásadně zhorší, tím, že si obstará dostatek informací o dostupnosti zdravotní péče v žadatelově zemi původu (obdobně bod 187 rozsudku *Paposhvili proti Belgii*).

pokračování

[17] Ve stěžovatelově případě z lékařských zpráv vyplynulo, že stěžovatel jako osoba trpící rakovinou rekta není zdaleka zdravou osobou. Zároveň jeho zdravotní stav není dobrý již delší dobu, ale významněji se nemění. Lékaři rovněž ve zprávách neupozornili na žádné konkrétní riziko zhoršení jeho zdravotního stavu (jak to např. učinili v případě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 Azs 435/2018 - 32). Ač je zdravotní stav stěžovatele neuspokojivý, nejedná se o tak závažný případ jako ve věci *Paposhvili proti Belgii*. V něm žadatel trpěl akutní leukémií a bez transplantace, které by se mu v Gruzii nedostalo, bylo zhoršení jeho zdravotního stavu takřka nevyhnutelné. Stěžovatelovy problémy je podle informací žalovaného možno navíc řešit i v rámci ukrajinského zdravotního systému (byť zajisté není dokonalý). Z judikatury Nejvyššího správního soudu také vyplývá, že omezené prostředky stěžovatele na zaplacení nákladné zdravotní péče zpravidla nelze vykládat jako mučení ani nelidské či ponižující zacházení ze strany domovského státu (srov. např. usnesení ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2 Azs 259/2016 - 18, či ze dne 2. 8. 2018, č. j. 6 Azs 98/2018 - 22). S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud v souladu s názorem žalovaného i krajského soudu uvádí, že stav stěžovatele není tak vážný, aby mu návrat na Ukrajinu a stav tamní zdravotní péče mohly způsobit vážnou újmu. Nejedná se o velmi výjimečný případ, který by aktivoval čl. 3 Evropské úmluvy.

[18] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že se ve své judikatuře věnoval i možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu po určité době po příjezdu na území ČR, aniž by byl důvod ji považovat za účelovou (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2019, č. j. 4 Azs 35/2019 - 69). Stěžovatel ve smyslu této judikatury opravdu představil racionální, logickou a opodstatněnou argumentaci, kterou zdůvodnil, proč nepožádal o mezinárodní ochranu bezprostředně po přicestování do České republiky, ale až po 25 letech pobytu, a to z důvodu zjištění svého závažného onemocnění, které považoval za azylově relevantní. Pokud tedy žalovaný a krajský soud označili z tohoto důvodu stěžovatelovu žádost za účelovou, jedná o dílčí pochybení. Pro posouzení cele věci však není tento dílčí nesprávný závěr podstatný, neboť stěžejním bylo v případě stěžovatele posouzení jeho zdravotního stavu a stavu zdravotnictví na Ukrajině.

[19] Stěžovatel tedy v průběhu správního řízení netvrdil důvody, které by mohly být hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu nebo důvodem k udělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona. Ustálená judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na jeho námitky. Nejsou známy ani jiné relevantní informace, na jejichž základě by vyvstaly pochybnosti, že by neudělením mezinárodní ochrany došlo k porušení zásady *non-refoulement*.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nepřijatelná kasační stížnost byla proto odmítnuta (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[21] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

[22] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2020, č. j. 2 Azs 330/2020 – 26, ustanoven zástupce pro řízení před soudem Mgr. Bc. Filip Schmidt LL.M., advokát. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Zástupci náleží podle § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) ve znění pozdějších předpisů, odměna za dva úkony právních služeb (tj. převzetí věci a přípravě zastoupení a vyhotovení doplnění kasační stížnosti) ve výši 6200 Kč

[§ 11 odst. 1 písm. a) a d) citované vyhlášky] a náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky), celkem tedy 6800 Kč. Protože advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna o částku odpovídající této dani, kterou je povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, tj. o 1428 Kč. Celková odměna tak činí 8228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. května 2021

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu